

Turun normaalikoulun perusasteen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

1. Johdanto

Tasa-arvolaki linjaa seuraavasti: "Tasa-arvolaki velvoittaa viranomaiset edistämään naisten ja miesten välistä tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Velvoite koskee kaikkia valtion ja kuntien viranomaisia ja pätee kaikilla toimialoilla. Viranomaisella on myös velvollisuus ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti." Laki on vuodesta 2015 saakka velvoittanut myös perusopetusta laatimaan kirjallisen tasa-arvosuunnitelman. Turun normaalikoulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu työkaluksi, jonka avulla ehkäistään sukupuolen, kulttuurin, uskonnon, etnisen alkuperän, sairauden tai vamman aiheuttamaa syrjintää ja epätasa-arvoa. Suunnitelmassa pyritään siihen, että yhdenvertaisuus tulee huomioiduksi mahdollisimman konkreettisesti.

Peruskoulun uusi opetussuunnitelma (OPS 2014) painottaa edeltäjänsä enemmän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä sekä sukupuoleen että kulttuuriin liittyen. Opetussuunnitelma ohjaa moninaisuuteen ja sen tunnistamiseen paitsi arvona, myös käytännöllisesti esimerkiksi toimintakulttuurin kehittämisen sekä oppiaineiden mahdollisen sukupuolittuneisuuden tunnistamisessa.

Suunnitelman tekemiseksi kartoitettiin koulun koettua tasa-arvotilannetta kyselyllä, johon perusasteen oppilaat vastasivat. Kyselyssä otettiin huomioon oppilaiden ikä ja kehitystaso, ja kysymyksiä muokattiin sen mukaan. Sekä opettajat että oppilaat osallistuivat kyselyn laatimiseen: ennen kyselyn teettämistä kysely näytettiin sekä opettajille että oppilaskunnalle, joilla oli mahdollisuus ehdottaa muokkauksia tai lisätä kysymyksiä. Sekä oppilaskunta että opettajat ehdottivatkin kyselyyn lisäyksiä.

Kyselyyn vastasi 391 oppilasta luokilta 3-9. Suunnitelma on laadittu niiden kohtien pohjalta, jotka kyselyn vastauksista nousivat esille. Vastaajat saivat arvioida kysymyksiä tähtiarvioinnilla (1-5 tähteä).

2. Suunnitelma tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi - Nykytilanteen kuvaus ja kehittämiskohteet

2.1 Yleinen kouluviihtyvyys

Yleisesti ottaen vastanneiden mukaan kouluun oli melko mukava tulla (3,73). Oppilaat kokevat kyselyn perusteella, että koulussa jokainen saa olla oma itsensä (4,06). Kehittämistä vaatii se, että kaikkien oppilaiden olisi helppo kääntyä opettajan tai muun aikuisen puoleen, jos heillä on huolia koulussa (3,42). Tilanne ei ole merkittävästi muuttunut edellisestä kyselystä.

Toimenpiteet: On edelleen tärkeää, että luokanopettajat, luokanohjaajat ja oppilashuoltohenkilöstö kannustavat ja rohkaisevat oppilaita kääntymään aikuisten puoleen huolineen. Oppilashuoltohenkilöstön tavoitettavuus on olennaista tässä tapauksessa. Avoin ilmapiiri lisää oppilaiden luottamusta koulun aikuisia kohtaan. Koulun henkilökunnan tunnettavuutta oppilaiden keskuudessa pyritään lisäämään kummiluokkatoiminnan ja muun luokkarajat ylittävän yhteistyön avulla. Aikuiset toimivat aktiivisesti, jotta oppilaat kokisivat heidät tutuiksi. Tätä pyrkimystä tukemaan voidaan esimerkiksi kiinnittää koulun henkilökunnan kuvat nimineen ja tehtävineen koulun seinälle.

2.2 Oppilaiden kokema tasa-arvo

Vastaajat kokivat, että opettajien suhtautuminen oppilaaseen on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta esim. sukupuolesta, uskonnosta ja ulkonäöstä (keskiarvot yli 4). Vastaajat kokivat myös oppilaan oppimisen arvioinnin ja oppilaan tukemisen olevan tasa-arvoista (keskiarvot yli 4).

Oppilaiden suhtautuminen toisiinsa (seksuaalinen suuntautuminen 3,1 ; ulkonäkö 3,5) on koulussa haasteena.

Toimenpiteet: Koulu toimii yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa, esimerkkinä Tyttöjen talo. Koulun aikuiset mallintavat sopivaa käytöstä ja kielenkäyttöä (kielikohteliaisuus).

2.3 Häirintä ja seksuaalinen häirintä

Vastausten perusteella 76 oppilasta on kokenut kommentointia ulkonäöstä ja vaatetuksesta. 43 oppilasta kohtaan on käyttäytytty epäreilusti sukupuolen vuoksi. 276 vastaaja ei ole kokenut häirintää.

Oppilailla on kokemuksia seksuaalisesta häirinnästä. 31 oppilaalle on näytetty seksuaalisesti vihjailevia eleitä ja ilmeitä. 23 oppilaalle on puhuttu seksuaalisesti vihjailevalla tavalla esim. vartalosta ja pukeutumisesta. 21 oppilaalle on lähetetty epäasiallisia viestejä tai kommentteja sosiaalisessa mediassa. 24 oppilasta on kosketeltu ja lähennelty, vaikka ei ole sitä halunnut.

Toimenpiteet: Oppilaille järjestetään aiheeseen liittyviä työpajoja (mahdollisesti mm kunniaväkivaltaa käsittelevä paja). Koulu toimii yhteistyössä vanhempien, poliisin ja muiden viranomaisten kanssa (esimerkiksi yhteistyöillat). Opettajille tarjotaan koulutuksia ja koulussa kehitetään opettajille konkreettinen puuttumishoje epäasialliseen käytökseen.

2.4 Avoimet vastaukset

Avoimista vastauksista löytyi yksittäisiä huolen aiheita, mutta ei laajempia kokonaisuuksia.

3. Suunnitelman toteutumisen arviointi

Suunnitelman toteutumista ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen kehittymistä arvioidaan säännöllisin väliajoin uusimalla kysely.